

Muayene Hekimliğinde HEMOROIDLER

Dr. Ersin BUDAK *

Halk dilinde "basur memesi" olarak bilinen hemoroidler, 30 yaş sınırındaki insanların % 70-80'inde görülmektedir. Hemoroid anüs etrafı toplardamarların genişlemesine denir. Başlıca yakınma dışının yüzeyinde kan görülmesidir, ayrıca anüste ele meme gelmesi, ağrı, kaşıntı, doğunluk hissi ve dışarı sarkmış memelerden akıntıya bağlı iç çamaşır kirlenmesi olabilir. "Dış" ve "iç" hemoroidler olarak ikiye ayrılır. "Dış hemoroidler" anüs kenarında deri ile örtülmüş toplardamar şişkinlikleridir. İkimlendiğinde içi kanla dolan ve üstüne parmakla basıldığında içi boşalabilen bu şişlikler, ağrı yapabilir. "İç hemoroidler" ise anal kanalın üst kısımlarında üstü mukoza ile örtülü toplardamar şişkinlikleridir. Mukoza ince olduğundan sık sık kanarlar. Bunlar 4 çeşittir :

1. Derece Hemoroidler: Anal kanalın üst sınırı hizasındaki memelerdir, aşağı sarkmazlar.
- II. Derece Hemoroidler: Kanalın alt ucunda bulunan, ıkınınca anüs dışına çıkabilen, ancak kendiliğinden içeri çekilen memelerdir.
- III. Derece Hemoroidler: Her ıkınma ve dışkılamada dışarı çıkabilen, fakat el yardımı ile içeri sokulabilen memelerdir.
- IV. Derece Hemoroidler: Dalma anüs dışındadırlar ve içeriye sokulmaları mümkün değildir.

Hemoroidlerin tanısı :

Meydana gelen her anüs kanamasının nedeni belirlenmelidir. İleri yaşlarda kanamanın son bağırsak veya anüs kanserinden olabileceği üzerinde ciddiyetle durulmalıdır. Yalnız dıştan bakarak ve hatta parmakla muayene yetersizdir. Muayene etmeden yazılan kortizonlu merhemler faydadan çok zarar verebilir. Proktoskop, rektoskop ve anoskop denilen özel aletlerle de incelemek gerekir. Kanama nedeni yine bulunamamış-

Toplumun özellikle yetişkin kesiminde çok yaygın bir yakınma konusu olan hemoroidlerle ilgili bu yazımızda, genç doktorlarımız kadar bu hastalıktan şikayetçi kişilere de yararlı olabilecek bilgiler sunmayı amaçladık.

sa o zaman radyolojik tetkik ve hatta kolonik fiberoendoskopiye (kalınbağırsağa bükülebilen cam elyafından ışıklı boru sokup bakmak) gereksinim vardır.

Dış hemoroidleri, IV., III. ve hatta II. dereceden iç hemoroidleri görmek mümkündür. Bu bölgedeki mantar hastalıkları, fissür (çatlak) ve fistüller de (dışarı akan abseler) bakarak rahatlıkla tanınabilir. Parmak muayenesi: Dış yüzeylerinin sertliği dolayısıyla III dereceden iç hemoroidler ele gelebilir. I. dereceden iç hemoroidleri ise hissetmek mümkün değildir. Anüsün büzücü kasının (sfinkter) gerginlik derecesinin belirlenmesi ve yakın komşulukları dolayısıyla prostat ve dölyatağı (rahim) muayeneleri de gereklidir. Ağrılı anal hastalıklarda parmakla muayeneden kaçınmalı, gerektiğinde lokal uyusturucu merhemlerle ağrı giderildikten sonra muayene yapılmalıdır.

Ayırıcı tanı :

Basur memelerinden ileri gelen ağrı ve / veya kanamaları, şu anüs-son bağırsak hastalıklarından ayırt etmek gerekir: 1 — Son bağırsak veya anüs kanseri, 2 — Bu bölge epitelinin selim tümörleri (polip ve papillom), 3 — Anüs siyilleri, 4 — Fissürler (çatlak), 5 — Fistüller (dışarı akan abseler), 6 — Hemoroid içi pıhtılar (tromboz), 7 — Anüs damar tümörleri (hemanjiyom), 8 — Anüs ben tümörleri (melanom), 9 — Karaciğer sirozundan ileri gelen hemoroidler.

Tedavi :

Enjeksiyon ile kurutma (skleroterapi): I., II. ve hatta bazı hallerde III. dereceden hemoroidlere yapılabilir. Etkill madde (kinin veya fenol) hemoroid çevresinde mukozaya altına enjekte edilerek hemoroidlerin kuruması sağlanır. Hastaların % 80'inde birkaç enjeksiyon tedavisinden sonra kanamaların azaldığı ve hatta tamamen

* Genel Cerrahi Uzmanı

GERİLİM VE BAĞIŞIKLIK

Harvard ve Tufts Üniversitelerinden tıp araştırmacıları, günlük yaşamdaki gerilimlerin, kişinin bağışıklık sistemini büyük ölçüde olumsuz yönde etkilediğini ortaya koydular. Araştırmacılara göre, bu etkinin derecesi de kişinin özelliklerine bağlı olarak değişebiliyor.

Psikolog John B. Jemmott başkanlığında yedi kişilik bir araştırma ekibi, üç yıllık hızlandırılmış eğitim programının ilk yılı boyunca, 64 dişçilik öğrencisinde immunoglobulin-A (IgA) üretimini ölçtüler. Bu ilk yıl öğrencilerin tükürüklerinde, soğuk algınlığına yol açan virüslere karşı savunma görevi üstlenen immunoglobulin-A bulundu. Araştırmacılar öğrencileri, birisinde öğrencilerin isteklerini dikkate almadan, diğerinde ise, istekleri ve iliş-

kilerini gözönünde bulundurarak iki gruba ayırdılar.

Öğrenim yılı süresince, her iki grubun tüm öğrencilerinde de IgA düşüklüğü gözlemlendi. Öğrencilerin oldukça zorlu sınavlar geçirdikleri Nisan ayında ise bu düşüklük en alt düzeyde izlendi. Buna rağmen, istekleri gözönüne alınarak oluşturulan grubun öğrencilerdeki IgA düzeyi, diğer gruba oranla yine de daha yüksekti. Öyle görünüyor ki, bu gruptaki öğrenciler, gerilimleri daha ılımlı karşılıyorlardı.

Öte yandan, isteklerine aykırı biçimde gruplandırılan öğrencilerin IgA düzeyi, sürekli olarak en düşüktü. Öyle ki, öğrencilerin hoşnutsuzlukları, çalışmalarını diğerlerinden daha iyi olsa bile sürüyordu. Daha da ötesi, eğitim yılının sonunda diğer grubun öğrencilerinde bağışıklık düzeyleri yükselirken, bu gruptaki öğrencilerde düşüş sürüyordu.

Kişisel farklılıkların çok önemli olduğunu belirten araştırma ekibi başkan Jemmott, "şimdi, insanları daha rahatlatarak, bağışıklık düzeylerini artırmaya çalışacağız" diyor.

Science 83'den

durduğu görülür. Hatalı enjeksiyon tekniği sonucu anüsde yara oluşabilir ve buradan bol bir kanama meydana gelebilir. Nadiren hasta, enjekte edilen maddeye allerjik olabilir. Enjeksiyon tedavisi uygulamak için hastalığın hemoroid olduğuna emin olmak gerekir.

Cerrahi tedavi : III. ve IV. derece hemoroidler için söz konusudur. Enjeksiyon tedavisinden sonuç alınamayan II. dereceden hemoroidlerde de cerrahi tedaviye baş vurulabilir. Operasyon sırasında genişlemiş olan toplardamarlar kesilip atılır. Hemoroidler özel bir aletle diplerine lastik bant takılarak da kurutulabilmektedir. Hemoroid tedavisinde kortizon benzeri fitil ve merhemler de kullanılmaktadır.

Ancak bu preparatların hemoroidler üzerine etkisi yoktur. Fakat bu bölgedeki iltihapların girelmesi ve hatta kanamaların geçici bir süre için durması mümkündür. Kortizon içeren preparatların uzun süre kullanılması anüsde mantar hastalığı yapabilir.

Dışkı yumuşatıcı ilaçlar, ancak istisnai durumlarda (hemoroidlerle ilgili akut, ağrılı anal hastalıklarda ve ameliyat sonrasında) çok kısa bir süre için verilmelidir. Hemoroidlerde baharatlı yiyeceklerden ve alkollü içkilerden kaç-

nılmalıdır. Sebze, meyva ve özellikle kepek bol yenmeli, böylece kabızlık önlenmelidir; kabızlık-daki ıkınmalar hemoroidleri olumsuz etkiler.

Anal bölge temizliği ve leğen içinde sıcak suya oturma banyolarının faydası büyüktür. Anüsden kan gelişiminin son bağırsak veya anüs kanserine bağlı da olabileceği hiç unutulmamalıdır.

"SATRANÇ PENCERESİ" NDE
GEÇEN SAYIDA YER ALAN ETÜD VE
PROBLEMLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Etüd : 45

çözüm :

1. Şc2! b6! 2. h4 b5 3. h5! b4 4. g5 hxg5
5. h6 g4 6. h7 g3 7. h8F! g2 8. Fd4 kazanır.

Problem : 45

çözüm : 1. Vc6

1.. Şd3	2. Vc3 mat
1.. Şe5	2. Vxd6 mat
1. f4	2. Ve4 mat